

UŽ
SKAIDRŲ
VERSLĄ



EY

Building a better
working world

LIETUVOS INVESTUOTOJŲ PASITIKĖJIMO INDEKSAS (LIPI) II KETVIRTIS, 2019M.

Lietuvos investuotojų pasitikėjimo indeksas (LIPI) atspindi didžiausių Lietuvoje veikiančių užsienio kapitalo įmonių požiūrį ir lūkesčius dėl Lietuvos verslo klimato ir investicinės aplinkos. Indekso tikslas – atsižvelgiant į šalyje veikiančių investuotojų patirtį ir pastabas įvertinti šalies verslo aplinką bei Lietuvos ekonomikos patrauklumą užsienio investuotojams.

Nustatydami indeksą siekiame ne tik įvertinti Lietuvos rinkos sąlygas, bet ir išsiaiškinti joms didžiausią įtaką darančius veiksniai. LIPI – tai priemonė, leidžianti potencialiems investuotojams bei kitiems suinteresuotiems asmenims paprastai

ir greitai gauti pagrindinę informaciją apie Lietuvos ekonomiką, padėti šalies rinkoje ir trumpalaikes vystymosi perspektyvas. Indeksą sudaro trys dalys, apimančios verslo aplinką, įmonių veiklai įtaką darančius veiksniai ir bendrovių investicinius planus. Nustatant LIPI prioritetą teikiamas aktualiai, rinkos tendencijas atitinkanti informacija, todėl indekso tyrime kviečiami dalyvauti tik užsienio kapitalo įmonių vadovai ir aukščiausio lygio vadybininkai. LIPI tyrimą inicijuoja ir atlieka „Investors' Forum“ – asociacija, vienijanti didžiausius ir aktyviausius investuotojus į Lietuvos ekonomiką. Tyrimas atliktas 2019 m. gegužės mėnesį. Tyrimo metu apklausti 59 Lietuvoje veikiančių užsienio kapitalo įmonių atstovai.

Indekso vertė	Interpretavimas
LIPI =2 (maksimali vertė)	Visų respondentų lūkesčiai teigiami (absoliutūs teigiami lūkesčiai).
LIPI >1	Teigiamus lūkesčius turinčių respondentų dalis yra didesnė už neigiamus lūkesčius turinčių respondentų dalį.
LIPI =1	Teigiamus ir neigiamus lūkesčius turinčių respondentų skaičius yra vienodas.
LIPI <1	Daugiau respondentų turi neigiamų lūkesčių, nei teigiamų.
LIPI =0 (minimali vertė)	Visų respondentų lūkesčiai yra neigiami (absoliutūs neigiami lūkesčiai)

1 pav.: Indekso vertė ir jos reikšmė

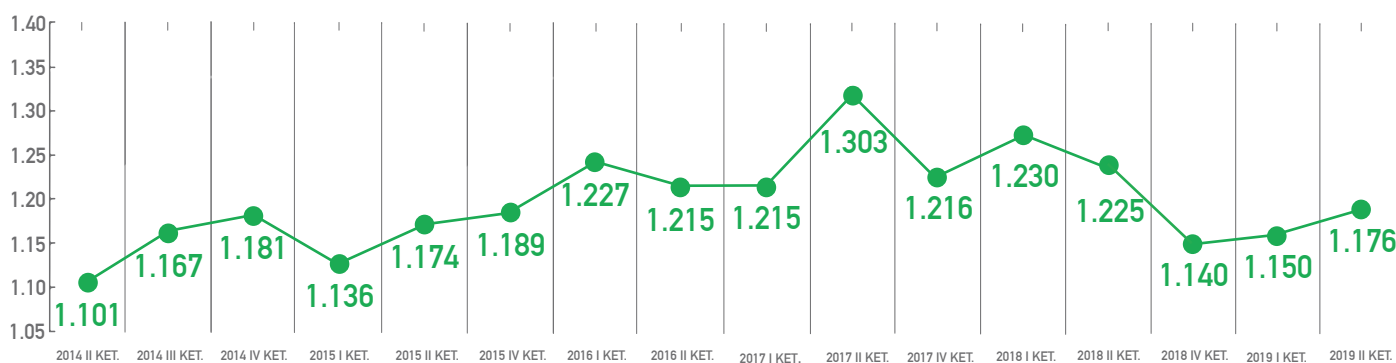
Kontaktai: Monika Gabalytė,
Asociacijos „Investors' Forum“ analitikė,
info@investorsforum.lt; tel. +370 5 2755258

SANTRAUKA IR IŠVADOS

ŠEŠIOLIKTASIS LIPI TYRIMAS: SPARČIAU AUGANTIS INVESTUOTOJŲ PASITIKĖJIMAS BEI STABILESNĖ POLITINĖ APLINKA

LIPI 2019 II KETV. = **1,176**

—●— LIPI



2 pav.: LIPI dinamika, LIPI 2019m. II ketvirtis

Naujausias Lietuvos investuotojų pasitikėjimo tyrimas rodo, kad antrasis šių metų ketvirtis išlaiko metų pradžioje prasidėjusį indekso augimą. Nors augimas nėra toks spartus, tačiau, palyginus su praėjusio ketvirčio augimo rezultatu, jis yra didesnis. Indeksas šių metų antrajame ketvirtyje pakilo ir siekia 1,176 balo iš 2 galimų.

Pastarųjų ketvirčių tendencijos, vertinant geriausias sąlygas investiciniam klimatui Lietuvoje, išlieka nepakitusios. Geriausiai vertinama telekomunikacijų, transporto ir logistikos sritys bei darbuotojų užsienio kalbų žinojimas. Telekomunikacijas gerai arba labai gerai vertina visi tyrimo respondentai. Palyginus su praėjusio ketvirčio rezultatais, geras šio veiksnio Lietuvoje vertinimas pakilo 5 procentais, o lyginant su praėjusių metų tuo pačiu ketvirčiu, vertinimas pakilęs 7 procentais. Dar didesnis teigiamas pokytis, lyginat su indekso rezultatais 2018 metų antrajame ketvirtyje, yra matomas vertinant transporto ir logistikos sferą bei darbuotojų užsienio kalbų žinojimą. Transporto infrastruktūrą ir logistiką gerai vertina net 84 procentai apklaustųjų, tai yra 9 procentais daugiau nei praėjusiais metais. Užsienio kalbų žinojimą geriau vertina net 16 procentų daugiau respondentų.

Investuotojai lieka nuoseklūs ir paklausti apie tai, kas turėtų sulaukti didžiausio dėmesio. Pirmoje vietoje

išlieka švietimas, taip pat akcentuojamos tokios svarbios sritys kaip viešasis sektorius ir efektyvumo didinimas jame bei talentų migracija.

Svarbu tai, kad investuotojai ypač teigiamai nusiteikę vertindami ateinančio ketvirčio lūkesčius. Pusė apklaustųjų planuoja didinti darbo vietų skaičių įmonėse, be to, net 77 procentai planuoja didesnius atlyginimus savo darbuotojams.

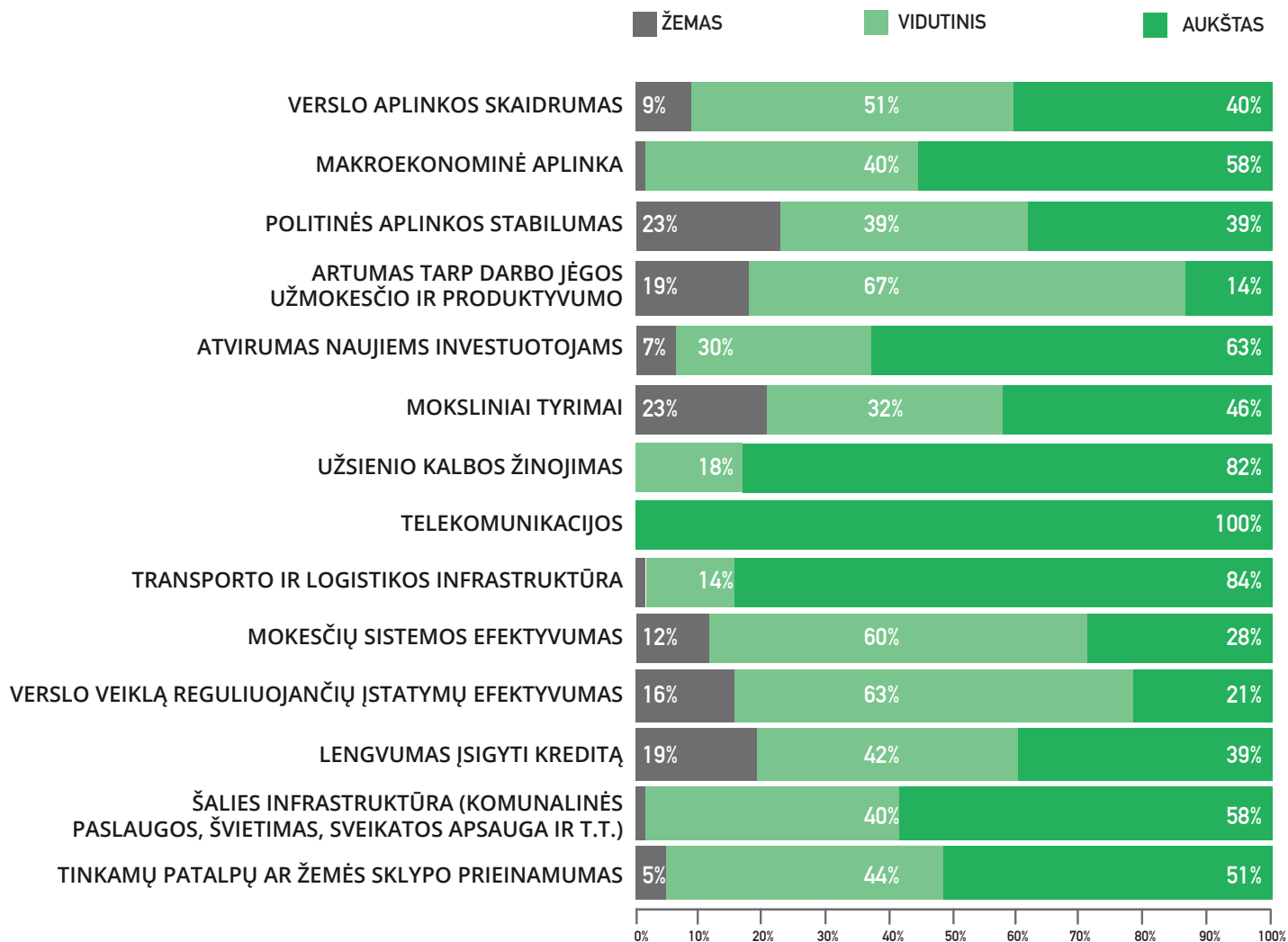
STABILESNĖ POLITINĖ SITUACIJA IR SKAIDRESNĖ VERSLO APLINKA

Prasčiausiai pastaraisiais ketvirčiais vertinamas politinis stabilumas - investuotojų matomas labiau teigiamai. Blogai šią sritį vertinančių respondentų sumažėjo 10 procentų. Pozityviai politinį stabilumą vertina 6 procentais didesnis skaičius investuotojų, tai vienas iš veiksnių lėmusių LIPI teigiamą kaitą. Teigiami pokyčiai pastebimi ir investuotojų lūkesčiuose dėl ateities tendencijų – stabilumą šioje sferoje kaip galimai mažėsiantį įvardina 36 procentai respondentų, palyginus, blogėsiančios padėties praėjusį ketvirtį tikėjosi 46 procentai apklaustųjų investuotojų. Besibaigiantis rinkiminis laikotarpis suteikė pozityvių vilčių investuotojams, 7 procentais daugiau investuotojų, lyginant su praėjusių šių metų ketvirčiu, yra linkę tikėtis stabilesnės politinės aplinkos šalyje. Kaip ir praėjusį ketvirtį, pastebimas

teigiamas pokytis verslo aplinkos skaidrumo vertinime. 7 procentais mažiau investuotojų skaidrumą yra linkę vertinti kaip žemą (9% apklaustųjų, lyginant su 16% praėjusiame ketvirtyje),

o dar didesnis pokytis pastebimas tarp tų, kurie tikisi jį gerėsiant - šį ketvirtį 17 procentų investuotojų tikisi teigiamų pokyčių.

ESAMOS INVESTICINĖS APLINKOS VERTINIMAS



3 pav.: Esamos investicinės aplinkos vertinimas, LIPI 2019 m. II ketvirtis

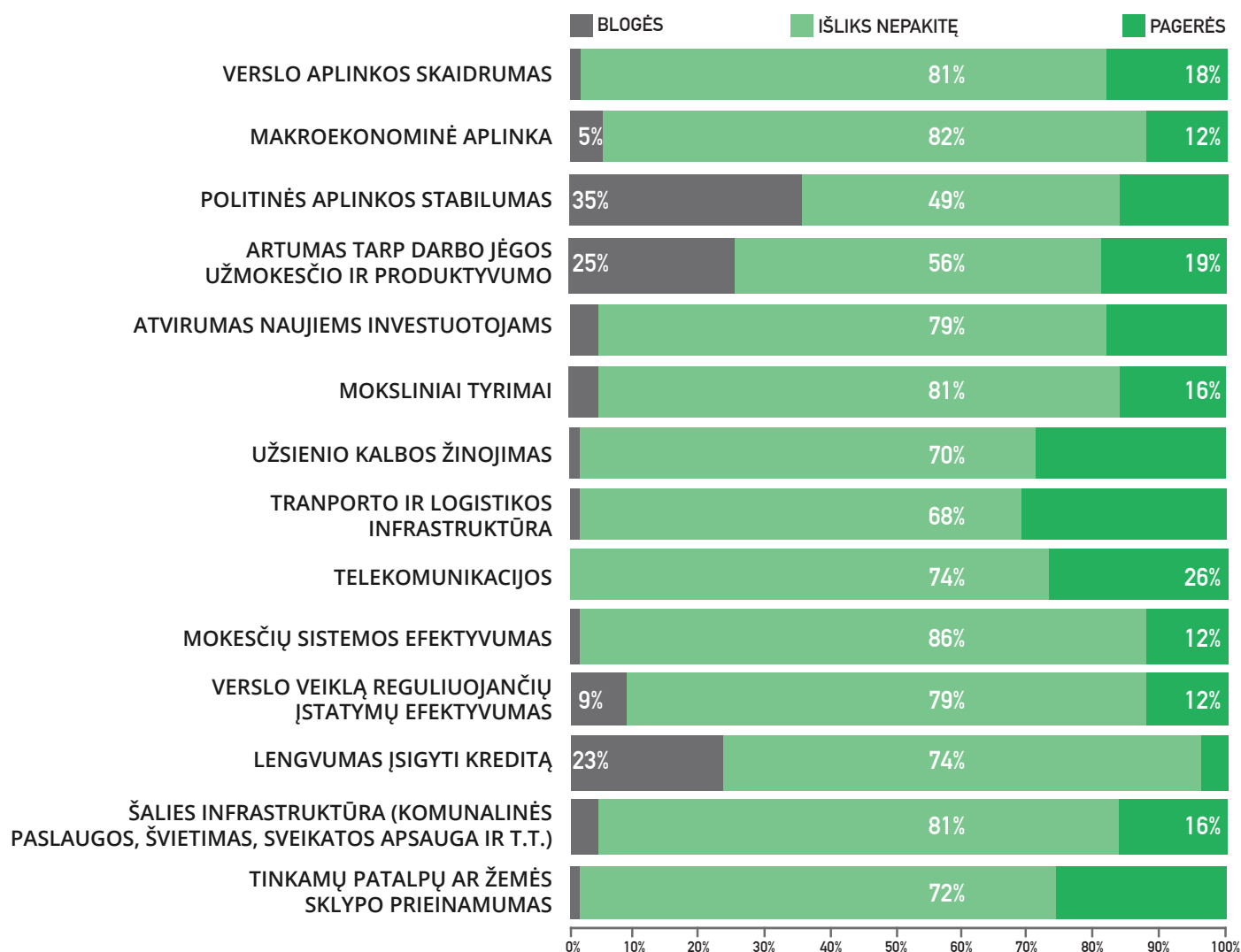
POLITINIS STABILUMAS – KLAUSIMAS VIS DAR LABIAUSIAI NERAMINANTIS INVESTUOTOJUS LIETUVOJE

Nepaisant tendencijų pagerėjimo, politinis stabilumas išlieka labiausiai investuotojus neraminančia sritimi, tiek vertinant dabartinę padėtį, tiek numatant ateities lūkesčius. Politinio stabilumo trūkumas jau ne pirmą ketvirtį stabdo dar spartesnį indekso augimą.

Dar viena problema, kelianti nerimą investuotojams, tai didėjantis atotrūkis tarp darbo jėgos apmokestinimo ir produktyvumo augimo. Šis klausimas išlieka tarp trijų, labiausiai investuotojams

keliančių nerimą, tačiau, augant indeksui, pastebimos ir pozityvesnės tendencijos šios srities vertinime. Net 10 procentų mažiau investuotojų yra nusiteikę situaciją šiuo klausimu matyti kaip blogėsiančią ateityje.

Pozityvių pokyčių investuotojai labiausiai tikisi tose pačiose srityse, kurias ir vertina geriausiai – infrastruktūros, telekomunikacijų, užsienio kalbų žinojime. Taip pat net 28 procentai apklaustųjų tikisi gerėsiančio prieinamumo prie tinkamų patalpų bei žemės sklypų. Didžiausio stabilumo tikimasi mokesčių efektyvume, net 86 procentai investuotojų nurodo, kad tikisi, jog šioje vietoje niekas nepasikeis.

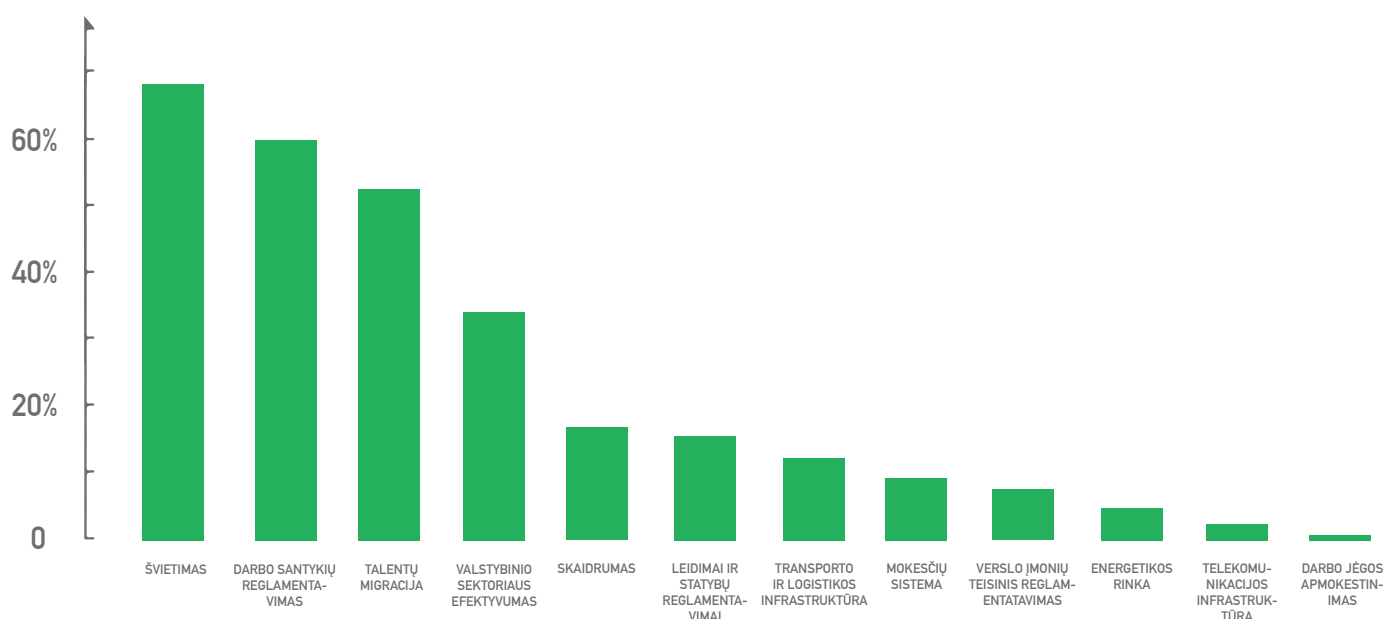


4 pav.: Investuotojų lūkesčiai, LIPI 2019 m. II ketvirtis

ŠVIETIMAS, MIGRACIJA IR VIEŠASIS SEKTORIUS – DAUGIAUSIA DĖMESIO REIKALAUJANČIOS SRITYS

Investuotojai laikosi pozicijos, kad minėtos trys sritys yra labiausiai jautrios ir reikalaujančios dėmesio iš valstybės. Šie klausimai sąrašo viršuje išsilaiko ne pirmą ketvirtį iš eilės. Švietimą, kaip labiausiai akcentuotiną problemą, nurodo net 69 procentai apklaustųjų įmonių vadovų, antroje vietoje įvardindami

poreiki didinti viešojo sektoriaus efektyvumą (60 proc.), taip pat pažymėdami talentų migracijos svarbą. Kad migracija reikalauja ypatingo dėmesio, nurodo 52 procentai apklaustųjų, lygiai tiek pat, kiek ir praėjusį ketvirtį. Išsamesnis migracijos politikos vykdymo vertinimas šį ketvirtį pasirinktas kaip vienas iš papildomų klausimų tad yra aptartas ir paskutinėje šio tyrimo dalyje.

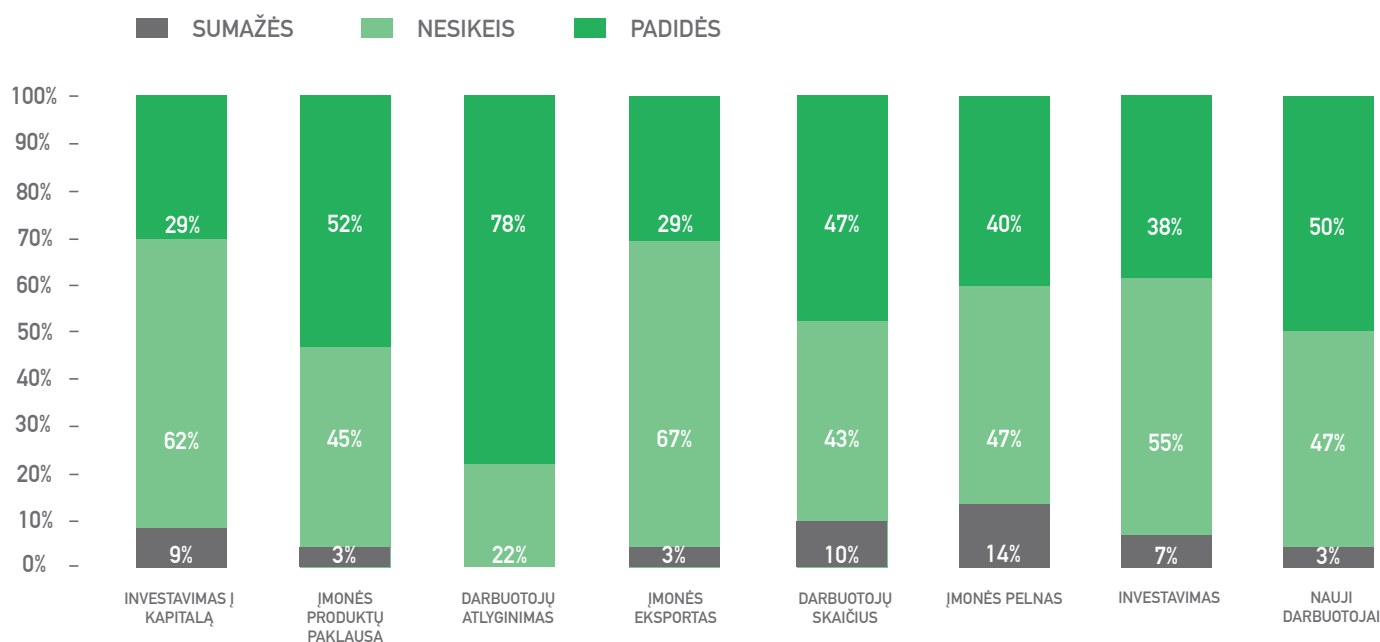


5 pav.: Daugiausiai dėmesio reikalaujančios sritys, LIPI 2019 m. II ketvirtis

INVESTUOTOJŲ ATEITIES PLANAI: DAUGIAU DARBUOTOJŲ BEI DIDESNI ATLYGINIMAI

Pozityvių tendencijų galima įžvelgti investuotojų planuose didinti darbuotojų atlyginimus, darbuotojų

skaičių. Investuotojai išlieka ambicingi – net 78 procentai jų planuoja didinti atlyginimus savo darbuotojams, o pusė apklaustųjų numato ir naujų darbuotojų įdarbinimo galimybes.



6 pav.: Investuotojų planai, LIPI 2019 m. II ketvirtis

PAPILDOMOS ĮŽVALGOS

Kaip ir kiekvieną ketvirtį LIPI tyrimas papildomas tuo metu aktualiais klausimais ir temomis. Šių metų pradžioje investuotojų paprašėme įvertinti valdžios institucijas, ministerijas, išsamiau pažvelgti į migracijos politikos problemas bei įvertinti Lietuvą atstovaujančių Europos parlamentarų darbą bei svarbiausius pastarosios kadencijos sprendimus.

Institucijų veiklą respondentai vertina trečią kartą. Lyginant praėjusių metų rezultatus su šių metų tyrimo rezultatais matyti, kad didžioji dalis institucijų vertinamos geriau.

Geriausiai šiuo metu vertinama institucija – Užsienio

reikalų ministerija. Ministeriją teigiamai vertina 76 proc., tačiau, tuo pačiu, šios ministerijos vertinimas patyrė didžiausią neigiamą pokytį. Praėjusiais metais ministeriją gerai vertino 12 procentų daugiau apklaustųjų. Prasčiausiai vertinamas LR Seimas bei Švietimo, mokslo ir sporto ministerija. LR Seimo vertinimas nepakito nuo praėjusių metų, o vertinant Švietimo mokslo ir sporto ministeriją matome neigiamą 8 procentinių punktų pokytį. Per metus labiausiai pagerėjo Žemės ūkio ministerijos, Finansų ministerijos bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vertinimai.

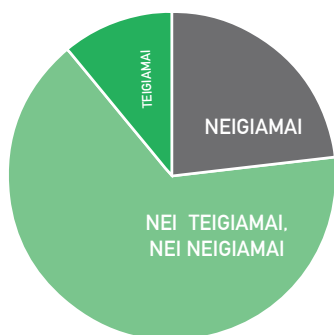
INSTITUCIJOS PAVADINIMAS	EFEKTYVUMAS	TENDENCIJA	POKYTIS
UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA	76%		-12%
VALSTYBĖS KONTROLĖ	69%		12%
EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA	68%		1%
KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA	67%		-2%
ENERGETIKOS MINISTERIJA	63%		13%
SUSISIEKIMO MINISTERIJA	58%		4%
LR VYRIAUSYBĖ	55%		16%
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA	54%		21%
VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA	53%		9%
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA	52%		21%
TEISINGUMO MINISTERIJA	50%		9%
KULTŪROS MINISTERIJA	50%		6%
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA	41%		6%
APLINKOS MINISTERIJA	40%		2%
LR SEIMAS	39%		0%
ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA	38%		-8%
FINANSŲ MINISTERIJA	64%		37%

7 pav.: Valstybinių institucijų ir ministerijų vertinimas,
LIPI 2019m. II ketvirtis

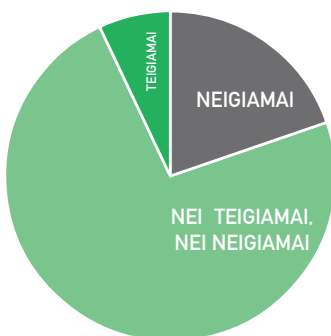
Migracijos politikos trūkumai ne pirmą ketvirtį yra akcentuojami kaip vieni iš daugiausia dėmesio reikalaujančių. Apklausoje dalyvavusių investuotojų šį ketvirtį buvo paprašyta įvertinti pagrindinius šios politikos vykdymo aspektus.

Apklaustose įmonėse vidutiniškai dirba apie 5,4 proc. užsieniečių. Įmonės buvo prašomos įvertinti tris Migracijos srities aspektus: Migracijos departamento teikiamų paslaugų kokybę, migracijos procedūrų prieinamumą bei aiškumą ir migracijos procedūrų terminus.

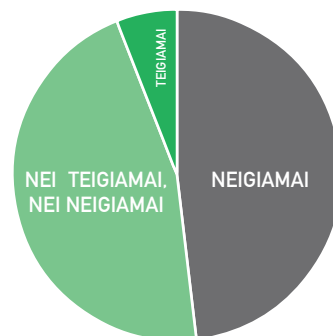
MIGRACIJOS DEPARTAMENTO TEIKIAMŲ PASLAUGŲ KOKYBĖ



INFORMACIJOS APIE MIGRACIJŲ PRCDŪRAS PRIEINAMUMAS IR AIŠKUMAS



MIGRACIJOS PROCEDŪRŲ TERMINAI



8 pav.: Migracijos politikos vertinimas, LIPI 2019 m. II ketvirtis

Kaip didžiausia šios srities problema įvardijami migracijos procedūrų terminai – beveik pusė apklaustųjų šių migracijos procedūrų dalį vertina neigiamai. Nors vertinant informacijos apie procedūras aiškumą ir prieinamumą bei teikiamų paslaugų kokybę, didelė dalis investuotojų išliko neutralūs, tačiau pozityviai vertinančių šias migracijos

politikos vykdymo sritis dalis yra mažiausia.

74% - tiek apklaustųjų mano, kad greitesnės ir labiau lanksčios migracijos procedūros galimai paskatintų juos įdarbinti daugiau kvalifikuotos darbo jėgos iš užsienio.

LIETUVA EUROPOS SAJUNGOJE

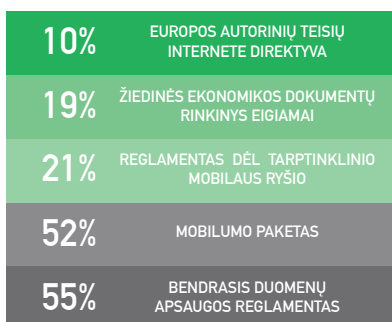
Investuotojai vertindami vidaus institucijas, buvo paprašyti įvertinti ir Europos parlamentarų darbą praėjusioje kadencijoje, bei įvardinti, jų nuomone, svarbiausius ir didžiausią įtaką investuotojams turėjusius sprendimus, priimtus arba dar svarstomus Europos Parlamente.

Didžioji dalis investuotojų Lietuvos atstovavimą Europos parlamente yra linkę vertinti neutraliai (65 proc.), tačiau matome, kad likusi dalis jį vertina labiau

neigiamai (26 proc.), ir tik labai maža dalis apklaustųjų investuotojų (9 proc.) atstovavimą yra linkę vertinti teigiamai.

Svarbiausiais sprendimais ir pokyčiais investuotojai laiko pasikeitusį duomenų apsaugos reglamentą bei mobilumo paketo svarstymą Europos Parlamente. Šias dvi sritis kaip labai svarbias verslo aplinkai bei investuotojams Lietuvoje, įvardija daugiau nei pusė apklaustųjų.

KURIE PRIIMTI SPRENDIMAI IR VYKSTANTYS PROCESAI PAVEIKĖ/PAVEIKS INVESTUOTOJUS LIETUVOJE LABIAUSIAI?



KAIP VERTINATE LIETUVOS ATSTOVAVIMĄ EUROPOS PARLAMENTE 2014 – 2019 METAIS?



9 pav.: Lietuvos atstovavimo Europos Parlamente vertinimas, LIPI 2019 m., II ketv.